

Důvodová zpráva

Návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 408/2016 Sb., o požadavcích na systém řízení

I. Obecná část

1. Popis obsahu návrhu právního předpisu s uvedením důvodů, které k jeho předložení vedou, a shrnutí základních zásad a nejdůležitějších změn, které oproti stávající právní úpravě zavádí

Odůvodnění navrhovaných změn vyhlášky č. 408/2016 Sb., o požadavcích na systém řízení, vychází z nedostatků konstatovaných v popisu stávajícího právního stavu níže. Nedostatky vyhlášky byly shledány zejména v průběhu její osmileté aplikace a navazují na poznatky z mezinárodních doporučení a správné praxe. Mimo to se dá obecně konstatovat, že dochází i k nápravě drobných nedostatků v původním textu vyhlášky, které byly způsobeny nesprávnou formulací. Rámcově se dá shrnout navržená právní úprava a změny prováděné ve stávajícím textu vyhlášky do následujících oblastí:

- Náprava zjevných nedostatků, které byly odhaleny postupnou aplikací vyhlášky v průběhu minulých let. V tomto případě se jedná zejména o drobné textové úpravy, opravy některých nesprávných formulací, odstranění určitých redundantních požadavků nebo požadavků, které byly formulovány nepřesně.
- Druhým hlavním okruhem změn jsou úpravy související s novinkami v mezinárodních doporučeních, a to zejména doporučeních Mezinárodní agentury pro atomovou energii, kdy dochází nebo došlo k odhalení nedostatečné implementace těchto mezinárodních doporučení. Jedná se zejména o doporučení v oblasti role vrcholového vedení, úkolů vrcholového vedení, o doporučení v oblasti řízení neshod a provádění změn systému řízení.
- Další oblast změn souvisí s posuny v mezinárodní praxi, kdy dochází ke zjištění, že zajišťování kvality procesů a činností a jejich výstupů, to znamená položek, jako jsou vybraná zařízení, komponenty jaderných zařízení, v posledních letech nejen v České republice, ale i globálně, trpí jistými nedostatky a dochází k odhalování tzv. podvodných položek. Podvodné položky jsou velmi zásadním problémem v jaderné oblasti, neboť jimi může docházet ke snižování kvality a následně i k dopadům na zajištění bezpečnosti, to znamená jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, technické bezpečnosti, monitorování radiační situace, zvládání radiační mimořádné události a zabezpečení.
- V návaznosti na mezinárodní vývoj dochází také k úpravám vyhlášky v souvislosti s plánovanými novými zdroji a jejich výstavbou. Nové zdroje budou do značné míry využívat technologie dosud v praxi nezavedené, respektive stavící na využívání již zavedených projektů jaderných zařízení, ale s řadou novinek. Za tímto účelem je žádoucí a potřebné vyhlášku upravit

tak, aby byly procesy a činnosti související s výstavbou jaderných zařízení a s přípravou na ni prováděny v dostatečné kvalitě. V tomto kontextu lze zmínit například nový požadavek, nebo spíše předpoklad, aby při výstavbě jaderných zařízení byla zajištěna jednotná srozumitelnost dokumentace pro povolovanou činnost a pro systém řízení, jednotná komunikační platforma, respektive společný jazyk, který bude srozumitelný pro všechny zapojené subjekty. Toto hraje zvláštní roli právě při výstavbě samotné, protože lze předpokládat, že se jí budou účastnit mnohé zahraniční subjekty.

- Samostatnou kapitolu tvoří soubor požadavků na tzv. kulturu bezpečnosti, které nejenže doznaly v mezinárodním kontextu řady změn, ale i v praxi se ukázalo, že stávající právní úprava je zcela nedostatečná a nevede ke správnému a potřebnému zajištění úrovně kultury bezpečnosti, což může mít zásadní dopady na bezpečnost samotnou. V této souvislosti je potřeba provést kompletní a komplexní přepracování ustanovení § 13, který stanoví podrobnější požadavky na kulturu bezpečnosti. Požadavek na zavedení a udržování kultury bezpečnosti stanoví samozřejmě sám zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon, a jedná se v českém právním řádu již o požadavek tradiční.

- V neposlední řadě důležitou oblastí, ve které dochází ke změnám a úpravám, je oblast dokumentace pro povolovanou činnost, respektive dokumentace pro systém řízení. Praxe ukázala, že dosavadní úprava bohužel vede k určitým nejasnostem, jak má tato dokumentace vypadat, jak má být formulována, co má obsahovat a jakým způsobem k ní má být přistupováno, zejména v případě, že subjekt zavádějící systém řízení je současně držitelem povolení pro některou z činností při využívání jadené energie. V tomto případě dochází k odstranění určitých duplicit, redundancí, a tím i ke snižování zátěže adresátů těchto požadavků. Lze konstatovat, že navržené změny, byť formálně zasahují do značné části vyhlášky, nepřinášejí novou zátěž adresátům. Podstatná změna, která se objevuje v samém úvodu vyhlášky, souvisí s tím, že vyhláška nově pojímá filozoficky samotný cíl systému řízení tak, aby byl integrovaný, aby byl všeobíhající pro všechny potenciální aspekty, které mohou mít vliv na zajištění bezpečnosti. Tím dochází k zavedení nové nebo spíše upravené legislativní zkratky na místo „cíle systému řízení“. Nově vyhláška hovoří o „bezpečnostním cíli systému řízení“, čímž tento odlišuje od jiných cílů osoby zavádějící systém řízení, které tato osoba může sledovat a jež mohou mít na zajištění bezpečnosti rovněž vliv (např. cíle ekonomické). Tato změna se promítá do celého textu vyhlášky na řadě míst a podobně některé další úpravy se promítají do zbytku vyhlášky na vícero místech, takže formálně vzato je novela relativně obsáhlá, nicméně obsahově, z hlediska dopadů na praktickou situaci, není natolik závažná a nepřináší podstatné nové požadavky. Naopak, u řady požadavků dochází ke zmírnění, zjednodušení a zpřehlednění stávající právní úpravy tak, aby byla jednoznačně srozumitelná, snadněji aplikovatelná a nevyvolávala v praxi pochybnosti.

2. Zhodnocení platného právního stavu

Vyhláška č. 408/2016 Sb. je prováděcím právním předpisem k zákonu č. 263/2016 Sb., atomový zákon. Předmětem vyhlášky je úprava podrobností zavádění a udržování systému řízení, jehož hlavním cílem je zajištění odpovídající kvality procesů a činností prováděných držiteli povolení a dalšími kritickými osobami v oblasti mírového využívání jaderné energie a ionizujícího záření, a to tak, aby byla vždy zajištěna v plném rozsahu jaderná bezpečnost, radiační ochrana, technická bezpečnost, monitorování radiační situace, zvládání radiační mimořádné události, zabezpečení a nešíření jaderných zbraní. Stávající vyhláška stanoví podrobnosti požadavků atomového zákona uvedených zejména v § 29 a 30, které se věnují systému řízení a požadavkům na provádění procesů a činností, a dále v § 24 a v přílohách zákona, které se věnují tzv. dokumentaci pro

povolovanou činnost, která je předpokladem pro vydání povolení k činnostem v jaderné oblasti, zejména k činnostem, jako je umístění jaderného zařízení, výstavba jaderného zařízení, uvádění do provozu jaderného zařízení a provoz jaderného zařízení. Pro tyto činnosti a pro tato povolení je v příloze atomového zákona vyžadována dokumentace, zejména v oblasti systému řízení se jedná o tzv. program systému řízení, který popisuje systém řízení daného subjektu a způsob provádění a řízení procesů a činností, stejně tak jako vztahy k dodavatelům a nastavení procesů a činností vůči dodavatelům.

Ustanovení § 29 a 30 atomového zákona stanovují konkrétní povinnosti dotčených subjektů, zejména v oblasti efektivního zavádění a řízení procesů a činností, zajišťování zdrojů pro tyto procesy a činnosti, včetně lidských zdrojů, vzájemné integrace všech procesů činností a jejich zdrojů tak, aby byla zajištěna bezpečnost, kterou se rozumí celý soubor všech šesti složek. Dále stanoví zákon požadavky na řízení neshod, které případně nastanou, na provádění změn v procesu nebo v systému řízení, požadavky na vedení dokumentace systému řízení V § 30 se pak objevuje soubor požadavků na dodavatele a řízení dodavatelů a procesů a činností dodavatelů, včetně požadavků na smlouvy, které by měly mít uzavřeny subjekty zavádějící systém řízení se svými dodavateli. Poslední velmi důležitou oblastí je oblast tzv. kultury bezpečnosti, která je nezbytným předpokladem zajištění jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, technické bezpečnosti, monitorování radiační situace, zvládání radiační mimořádné události a zabezpečení Současná vyhláška č. 408/2016 Sb. rozvádí tyto zákonné požadavky v sérii ustanovení, které se tematicky věnují v první řadě obecně systémům řízení a požadavkům na ně. Dále otázkám hodnocení systémů řízení, otázkám provádění změn systémů řízení, řízení neshod a samostatně i oblasti kultury bezpečnosti. Část vyhlášky je věnována požadavkům na dokumentaci systému řízení, včetně zmíněných programů systému řízení. Stávající vyhláška, která je účinná od roku 2017, za dobu své aplikace vykazala jisté nedostatky, které spočívají nejen v tom, že dosavadní úprava se v praxi ukázala být zčásti nepřesná, zčásti nedostatečná, ale zejména již zastarala s ohledem na mezinárodní požadavky, V tomto případě se jedná zejména o požadavky nebo doporučení Mezinárodní agentury pro atomovou energii. Mezinárodní agentura pro atomovou energii vydává série doporučení, která jsou pro její členské státy závazná a tato doporučení musí být danými státy implementována do jejich právních řádů. V oblasti systému řízení jsou to doporučení, která upravují zejména oblasti leadershipu, oblasti safety culture a oblasti management systems. V těchto doporučeních se v mezidobí objevila řada novinek, které již současná vyhláška nezohledňuje a je třeba na ně reagovat. Další důležitou oblastí, ve které vyhláška zastarala, je oblast praktické realizace některých procesů a činností, zejména procesu obstarávání komponent, jejich navrhování, nakupování. V této oblasti došlo v posledních letech k významným posunům, zejména ve snaze předcházet takzvaným podvodným položkám. Další oblast, ve které došlo k významnému posunu, je oblast kultury bezpečnosti, kde se mezinárodní doporučení a mezinárodní správná praxe významně zkvalitnila, systematizovala a jsou na ni kladeny nové požadavky. Mezinárodní zkušenosti ukazují, že bez správné kultury bezpečnosti nemůže technologie bezchybně fungovat. Přístup lidí a chápání lidí, chápání společných cílů a péče o to, aby pracovníci byli náležitě řízeni, aby na ně bylo dohlíženo a aby byli motivováni a chovali se proaktivně, je v jaderné oblasti nesmírně důležitá.

3. Zhodnocení souladu návrhu právního předpisu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu České republiky

Návrh právního předpisu je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu České republiky a vychází ze zásad pro formulování prováděcích právních předpisů, s plným respektem k výhradě zákona.

4. Zhodnocení souladu návrhu právního předpisu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii

Z hlediska práva Evropské unie lze poznamenat, že vyhláška je zčásti transpoziční, reflektuje obecné požadavky obsažené ve

1. Směrnici Rady 2009/71/Euratom ze dne 25. června 2009, kterou se stanoví rámec Společenství pro jadernou bezpečnost jaderných zařízení,

2. Směrnici Rady 2011/70/Euratom ze dne 19. července 2011, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem,

3. Směrnici Rady 2013/59/Euratom ze dne 5. prosince 2013, kterou se stanoví základní bezpečnostní standardy ochrany před nebezpečím vystavení ionizujícímu záření a zrušují se směrnice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom. Tyto směrnice v sobě mají obsažen velmi obecný požadavek mít zaveden systém řízení nebo systém kvality či zajišťování kvality a vyhláška na tento požadavek reaguje stanovením detailnějších kritérií a charakteristik, jak mají tyto systémy vypadat. V tomto směru, ve vztahu k evropské legislativě, nevykazuje stávající vyhláška nedostatky. Navržené novelizace se stávající transpozice dotknou, ovšem nikoli ve směru negativním, vždy ve směru prohloubení a zkvalitnění stávající právní úpravy, a tím i transpozice, a to právě proto, že požadavek obsažený ve směrniciích EU je velmi obecný.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána a které se týkají jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, nakládání s radioaktivními odpady a nešíření jaderných zbraní.

6. Zhodnocení, zda návrh právního předpisu neobsahuje ustanovení, které by bylo svou povahou technickým předpisem podle právního předpisu upravujícího technické požadavky na výrobky

Návrh se novelizací dotýká některých ustanovení, které by mohla svojí povahou být technickým předpisem. Jedná se o ustanovení vztahující se k prevenci tzv. podvodných položek, tzn. výrobků, které jsou dodávány v rozporu s technickými požadavky a za konformní vydávány. Ustanovení bránící takovým postupům by mohla být považována za mající vztah k technickým požadavkům na výrobky. Nicméně se nejedná o přímý technický požadavek, naopak o obecný požadavek takové požadavky respektovat, jelikož novelizovaná vyhláška byla v minulosti oznámena jako technický předpis, je tak nahlížena i její novelizace.

7. Informace o splnění oznamovací povinnosti podle tohoto právního předpisu (ve vztahu k ne/obsaženým ustanovením, která by byla svou povahou technickým

předpisem podle právního předpisu upravujícího technické požadavky na výrobky)

Navržený předpis byl notifikován v požadovaném směru a požadovaným způsobem.

8. Informace o konzultaci návrhu právního předpisu s Evropskou centrální bankou a výsledku konzultace, podléhá-li návrh právního předpisu takové konzultaci

Návrh nepodléhá konzultaci.

9. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad návrhu právního předpisu na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava s ohledem na svůj charakter nemá negativní hospodářský ani finanční dopad na státní rozpočet ani ostatní veřejné rozpočty.

10. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na práva a povinnosti fyzických a právnických osob

Návrhem vyhlášky nedochází k dopadům na práva a povinnosti fyzických a právnických osob.

11. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na podnikatelské prostředí České republiky

Návrh se k podnikatelskému prostředí nevztahuje. Dopadá jak na podnikatele, tak na osoby nepodnikající. Z hlediska možné zátěže na podnikatele je třeba uvést, že návrh nepřináší nové povinnosti, pouze stávající úpravu v tomto směru zpřesňuje, popř. reformuluje ve směru vyšší srozumitelnosti a jednoznačnosti. V několika případech, např. u požadavků na dokumentaci systému řízení, naopak dochází k vypouštění podrobností některých požadavků a potenciálnímu snížení zátěže.

12. Předpokládaný sociální dopad návrhu právního předpisu, včetně dopadu na specifické skupiny obyvatel, především na osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Návrh tuto oblast neupravuje, je z tohoto hlediska zcela neutrální.

13. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na rovnost mužů a žen, upravuje-li návrh právního předpisu postavení fyzických osob nebo se tohoto postavení dotýká

Návrh tuto oblast neupravuje, je z tohoto hlediska zcela neutrální.

14. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na životní prostředí

Návrh vyhlášky nebude mít vliv na životní prostředí. Jeho účelem je úprava procesů a činností při činnostech v oblasti využívání jaderné energie a ionizujícího záření. Vliv na životní prostředí může být okrajově velmi vzdálený a nepřímý, s ohledem na charakter požadavků, které mají za cíl posílit bezpečnost při těchto činnostech, však vždy pozitivní.

15. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na ochranu práv dětí

Návrh vyhlášky nebude mít vliv na ochranu práv dětí.

16. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh vyhlášky nebude mít vliv na bezpečnost nebo obranu státu.

17. Předpokládaný dopad návrhu právního předpisu ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava se netýká ochrany osobních údajů, a proto není ani hodnocen soulad se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a také s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Návrh vyhlášky nezvyšuje množství zpracovávaných osobních údajů ani nemění způsob nakládání s nimi.

18. Zhodnocení, zda návrhem právního předpisu není zakládána veřejná podpora

Návrhem právního předpisu není zakládána veřejná podpora.

19. Zhodnocení korupčních rizik návrhu právního předpisu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by bylo předmětem korupčního rizika. Podrobnosti zákonem stanovených povinností jsou formulovány nezávisle, objektivně a bez potenciálu zjednání jakýchkoliv výhod.

20. Odůvodnění případného návrhu, aby Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem právního předpisu souhlas již v prvním čtení (pokud se navrhuje)

Není navrhováno.

21. Odůvodnění případného návrhu, aby navrhovaná právní úprava nabyla účinnosti dříve než počátkem patnáctého dne následujícího po dni jejího vyhlášení (pokud se navrhuje)

Účinnost novely vyhlášky č. 408/2016 Sb. je stanovena na 1. února 2026. Takto stanovené datum nabytí účinnosti je nezbytné z toho důvodu, že vyhláška podléhá technické notifikaci, kde je tříměsíční notifikační lhůta, po kterou by daný návrh právního předpisu neměl být publikován. Z důvodu dokončení prací na návrhu vyhlášky v průběhu září by notifikační lhůta došla až někdy na přelomu roku 2025 a 2026. Zároveň je však nevhodné stanovit účinnost až na 1. 7. 2026, protože v současné době již na straně adresátů povinností podle této vyhlášky intenzivně probíhají práce na přípravě dokumentace k povolování nových jaderných zařízení v ČR, tudíž odklad o další téměř půlrok by vedl ke zdržení prací nebo nutnosti vytvářet dokumentaci, která by byla následně opět měněna. Navržené nabytí účinnosti tak respektuje ustanovení § 9 odst. 3 a odst. 5 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv i nabytí účinnosti novely atomového zákona (zákon č. 83/2025 Sb.).

22. Odůvodnění odchylek v postupu projednání návrhu právního předpisu (pokud se navrhuje a jsou odlišné od předchozích) (jsou-li navrhovány, může být konzumováno přechozími kapitolami)

Není navrhováno.

II. Zvláštní část

K čl. I (Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 408/2016 Sb., o požadavcích na systém řízení)

K § 2 písm. a)

Upřesnění textu definice z důvodu správného vnímání garanta procesu. Garant procesu není ze své podstaty povinen vždy provádět proces, nýbrž zajišťuje přednostně jeho zavedení, sledování a zlepšování. Z tohoto důvodu je navrhována změna textu, nemá dopady do současných činností, pouze zlepšuje jasnější a jednoznačnější výklad pojmu. Upravená definice je plně v souladu s § 4 odst. 1, odst. 2 písm. e) bodu 5, § 13 odst. 2 a § 15 odst. 1 písm. c).

K § 2 písm. c)

Upřesnění textu definice z důvodu správného vnímání procesní role ve významu charakteristik procesu. Procesní role je přiřazována entitám, které realizují určitou činnost v rámci procesu. V současné době ale může procesní roli mít i robot či A.I., prot je vyškrtnut v textu výraz „pracovník“ jako příliš zužující.

K § 2 písm. f)

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 2 písm. g)

Novelou je přidána nová definice vrcholového vedení tak, aby byl vystihnut záměr, že práva a povinnosti osoby dle § 29 odst. 1 atomového zákona (zavádějící systém řízení) musí zajistit, aby fyzické osoby představující vrcholové vedení měly odpovědnost (zajišťovaly) činnosti popsané v § 3 odst. 6 vyhlášky. Pro praxi je třeba jednoznačně stanovit, že tyto povinnosti, resp. jejich plnění, musí provést právě členové vrcholných řídicích orgánů. je nutné eliminovat možnost, že vnitřní struktura a dělba odpovědností bude nejasná a tím i potenciálně negativně dopadající na zajištění bezpečnosti.

K § 3 odst. 1 písm. a)

Z důvodu úpravy § 29 odst. 3 písm. j) atomového zákona, kde je upřesněna povinnost integrovat všechny požadavky, které mohou sloužit k zajišťování a zvyšování úrovně jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, technické bezpečnosti, monitorování radiační situace, zvládání radiační mimořádné události a zabezpečení nebo na ni mohou mít negativní vliv tak, aby byly naplňovány ve vzájemném souladu, je navržena úprava textu doplněním slova "bezpečnostní" cíl systému řízení pro upřesnění, že primární důležitost je kladena právě na bezpečnostní cíl systému řízení, nikoliv jiné možné síle systému řízení, a byly plněny všechny požadavky, které mohou sloužit k jeho zajišťování. V praxi běžně dochází k systucím, kdy je systém řízení adersátů vyhlášky č. 408/2016 Sb. komplexnější a pokrývá i jiné oblasti, než je zajišťování bezpečnosti při využívání jaderné energie nebo ionizujícího zařízení. Systém řízení má v takovém případě více cílů a různé

prioritě, např. cxíle ekonomické, výrobní, rozvojové atd. navržená úprava má upřesnit, že požadavky této vyhlášky se týkají primárně (jaderně)bezpečnostního cíle. Pro jednoznačný výklad a používání pojmů v rámci vyhlášky se navrhuje používat legislativní zkratka: (dále jen "bezpečnostní cíl systému řízení"). V tomto smyslu je upravován a doplňován i ostatní text vyhlášky tam, kde je zmiňován "cíl systému řízení".

K § 3 odst. 2

Změna textu zčásti vychází z doplnění v § 3 odst. 1 písm. a), kde je zavedena nová legislativní zkratka "bezpečnostní cíl systému řízení", což se promítá i do dalších částí textu vyhlášky, které hovoří o „cíli systému řízení“. Většinově však navržená změna vychází z novely § 29 odst. 3 písm. j) atomového zákona, ve znění „Osoba podle odstavce 1 je v rámci systému řízení povinna integrovat všechny požadavky, které mohou sloužit k zajišťování a zvyšování úrovně jaderné bezpečnosti, radiační ochrany, technické bezpečnosti, monitorování radiační situace, zvládání radiační mimořádné události a zabezpečení nebo na ni mohou mít negativní vliv tak, aby byly naplňovány ve vzájemném souladu.“ Zákon nově významně zdůrazňuje prvek integrace všech oblastí a hledisek, které mohou ovlivnit bezpečnost – ta musejí být vzata v úvahu při zavádění systému řízení a naplňování jeho cíle, kterým je zajišťování bezpečnosti (v širším smyslu). Změnou vyhlášky je v návaznosti na zákon rozvedena povinnost dbát pozornosti, aby při dosahování jakýchkoli jiných dalších cílů systému řízení (např. ekonomický profit) nedošlo k negativnímu dopadu na plnění bezpečnostního cíle, který má prioritní důležitost.

K § 3 odst. 3

Novela přináší změnu slovního spojení, kdy místo výrazu „zajišťovaly“ bude nově slovo „podporovaly“. Procesy a činnosti ze své podstaty nezajišťují dosahování bezpečnostního cíle, nýbrž jejich zavedení a provádění podporuje dosahování bezpečnostního cíle. V tomto duchu je navržena úprava. Rovněž dochází k novému užití spojení "bezpečnostního cíle", které vychází z provedené úpravy v § 3 odst. 1 písm. a), kde je zavedena nová legislativní zkratka "bezpečnostní cíl systému řízení".

K § 3 odst. 5 písm. e)

Návrh na nahrazení textu písmene vychází ze skutečnosti, že písmeno e) se je významově obdobné s písmenem d) a částečně i s § 3 odst. 1 písm. c) a § 3 odst. 3 vyhlášky. Odstranění dosavadního textu nemá dopad na regulovaná práva a povinnosti. Nový text je formulován na základě stávajícího znění §29 odst. 4, dle něj osoba zavádějící systém řízení je v rámci systému řízení povinna zajistit řízení neshody. Podrobnosti stanoví stávající § 11 vyhlášky. Specifickým druhem neshody je však použití podvodných, padělaných a podezřelých položek, neboť je nutné mu předcházet a soubor opatření pro prevenci má širší přesah do dalších oblastí a procesů systému řízení (návrh a vývoj, nákup, kontrola, mezinárodní spolupráce ...). Výskyt podvodných nebo padělaných položek v posledních letech výrazně narůstá a byl mimo jiné i příčinou enormních zpoždění a vícenákladů na projektech výstavby nových jaderných zdrojů v zahraničí. Vzhledem k tomu, že použití podvodných nebo padělaných položek může znamenat významné bezpečnostní riziko, je tato problematika v současnosti na předním místě pozornosti organizací WENRA, IAEA a OECD NEA. Vyhláška tedy nově tuto skutečnost podrobněji rozpracovává již v obecných požadavcích na systém řízení, čímž stanoví normativně vyšší prioritu tomuto požadavku.

K § 3 odst. 5 písm. f)

Způsoby řízení a jejich jednotlivé úrovně nemohou být nastaveny jen v rámci organizační struktury (liniové řízení), ale i v jiných formách řízení (procesní, projektové atd.). Z tohoto důvodu je slovní spojení "v rámci organizační struktury" omezující a brání správné aplikaci požadavku a je nutné jej z vyhlášky vypustit.

K § 3 odst. 5 písm. g)

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 3 odst. 5 písm. h)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 3 odst. 5 písm. i)

Stávající právní úprava neobsahuje požadavek na řízení rizik s dosahováním bezpečnostního cíle systému řízení. Vzhledem k požadavkům na řízení rizik stanovených mezinárodními doporučeními IAEA a WENRA (odkaz viz níže) je legitimní chybějící požadavek tímto navrženým textem v upravené právní úpravě zohlednit a v praxi realizovat prostřednictvím navrženého procesu řízení rizik. Účelem tohoto procesu je předejít neočekávaným událostem s negativním efektem a zamezit vzniku jejich negativních dopadů. Jeho cílem je omezit jejich pravděpodobnost a zároveň tak snížit míru dopadu na bezpečnostní cíl systému řízení. Úroveň posouzení analýzou rizik by měla mít přiměřenou kvalitu a rozsah zejména při rozhodování, jež závisí na bezpečnostním významu daného rizika. Požadavky na doplnění řízení rizik vychází z doporučení IAEA SS/2 rev. 1 - Requirement 8: Performance of safety related activities , bod 4.25 a 4.32 a Doporučení IAEA GSR-Part II požadavek 1, bod 2.2 d) a požadavek 12, bod 5.2 a), WENRA Issue C, bod 3.9.

K § 3 odst. 5 písm. j)

Podstatou fungujících procesů a činností, které vedou k zajištění a udržení bezpečnosti, je nezbytné stanovit a udržovat jednotný a všem zapojeným pracovníkům srozumitelný komunikační prostředek. Tento požadavek byl tradičně považován za samozřejmou součást všech dosavadních systémů řízení provozovatelů regulovaných zařízení v ČR, ovšem bylo tomu tak zejména proto, že okruh zapojených etnik s různými jazyky byl omezený. Aktuální stav jaderných projektů v ČR i ve světě naznačuje, že se na nich podílejí současně mnohé národnosti z různých jazykových skupin a všeobecná srozumitelnost komunikace přestává být samozřejmostí. Je tedy nezbytné vyhláškou zdůraznit i tento prvek. Vyhláška nestanovuje konkrétní způsob a jazyk komunikace, ovšem předpokládá, že bude všeobecně používán a srozumitelný, neboť jen tak je možné plnit bezpečnostní cíl systému řízení.

K § 3 odst. 6

ČR se zavázala k implementaci požadavků WENRA Safety Reference Levels for Existing Reactors do národní legislativy. V aktuálním znění tohoto dokumentu je většina požadavků směřována obecně na „licensee“ (ve znění vyhlášky č. 408/2016 Sb. tomu odpovídá „osoba podle § 29 odst. 1 atomového zákona“ nebo „osoba zavádějící systém řízení“). Část požadavků je však natolik závažná, že odpovědnost za jejich naplnění směřuje přímo na tzv. „senior management“ (konkrétně se jedná o Issue C1.2, C2.2, C2.3 – C2.6 a C5.1). V obdobném rozsahu jsou odpovědnosti senior managementu definovány v IAEA GSR Part 2 Leadership and Management for Safety (2016) – konkrétně Requirement 2,3,4,9, a 14. V aktuálním znění vyhlášky toto není zohledněno (malá část požadavků směřuje na „osobu ...“, zbytek je vágní typu „musí být“, „musí se“), což v praxi přináší problémy s naplňováním těchto

požadavků, neboť nejsou v chápány a aplikovány adresně. Fakticky je řada požadavků atomového zákona, v podrobném provedení vyhláškou, specifická a vyžaduje k realizaci přímou ingerenci členů vedení osoby zavádějící systém řízení. V opačném případě by totiž takové požadavky nebyly prováděny efektivně a mohlo by docházet k snižování bezpečnosti. Praxe ukazuje, že osoby zavádějící systém řízení mají přirozenou tendenci některé povinnosti přenášet na nižší úroveň organizační struktury, což má negativní dopady na potenciálně rizikovou činnost. Z tohoto důvodu je navrženo implementovat tento přístup, tj. prioritizaci těch nejdůležitějších požadavků na systém řízení, a to společně se zavedením pojmu „vrcholové vedení“, který nejvhodněji odpovídá pojmu „senior management“ dle mezinárodních požadavků.

K § 3 odst. 7

Nové ustanovení upřesňuje požadavek atomového zákona na zavádění systému řízení z časového hlediska. Cílí na to, aby osoba dle § 29 odst. 1 atomového zákona zaváděla systém řízení již v době, kdy její přípravné aktivity mohou mít nějaké dopady na budoucí bezpečnost. Současně nové ustanovení ukládá povinnost takto zaváděný systém řízení dokumentovat formou programu systému řízení, neboť tento dokument (v souladu s požadavky vyhlášky dále) představuje komplexní východisko pro úspěšné zavádění systému řízení a současně průkaz jeho zavedení pro potřeby regulace. Toto upřesnění je zavedeno s ohledem na nepříznivou zkušenost, kdy zejména pro povolované změny dle § 9 odst. 1 písm. f) (dříve h)) atomového zákona žadatel o povolení zpracoval program systému řízení pro tuto činnost až těsně před podáním žádosti na SÚJB a procesy a činnosti při přípravě na povolovanou změnu nebyly prováděny v souladu se zavedeným a dokumentovaným systémem řízení (resp. tento byl fakticky zaváděn až po vydání povolení SÚJB k provedení změny). Tato legislativní úprava má za cíl odstranit nejasnost v okamžiku povinnosti zavést a dokumentovat systém řízení k povolované činnosti

K § 4 odst. 2 písm. a) bod 2

Upřesnění textu je prováděno proto, aby byly vyloučeny mylné (v praxi časté) interpretace, dle nichž mají být procesy a činnosti prováděny podle dokumentace bez ohledu na její správnost. Dosavadní ustanovení také vedlo v praxi k situacím, že osoba zavádějící systém řízení se pokoušela provádět procesy a činnosti v souladu s jejich cílem a správně, ale nerespektovala svoji dokumentaci, která byla zastaralá. Paradoxně se tak dopouštěla dvojího přestupku. Doplnění odkazu jasně deklaruje, že procesy a činnosti musí být prováděny podle dokumentace vyhovující požadavků vyhlášky, čímž je konfliktní vyznění ustanovení eliminováno.

K § 4 odst. 2 písm. c)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

Mimoto je prováděna náhrada archaického výrazu „soustavně“ za výraz „pravidelně“. Jedná se o upřesnění textu pro lepší a jednoznačnější výklad povinnosti provádět pravidelné sledování procesů a činností k ověření jejich schopnosti dosáhnout bezpečnostního cíle systému řízení. „Soustavně“ vedlo k nesprávné interpretaci, že je nutno procesy a činnosti sledovat 24 hodin denně, což nebylo ani v současné právní úpravě takto zamýšleno. Slovo „pravidelně“ nechává adresátovi vyhlášky volnost v tom, jak si ve svém systému řízení nastaví interval a četnost pravidelného sledování systému řízení s uplatněním odstupňovaného přístupu dle složitosti procesu a činnosti tak, aby byl primárně dosahován bezpečnostní cíl systému řízení.

K § 4 odst. 2 písm. e) bod 4

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 4 odst. 2 písm. e) bod 5

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 4 odst. 2 písm. e) bod 6

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 4 odst. 2 písm. e) bod 7

Nové ustanovení má za cíl odstranit nedostatek v praxi, při němž procesy a činnosti prováděné dodavatelem řídí a hodnotí, z hlediska kvality, jiní dodavatelé. Jejich vztah k osobě zavádějící systém řízení je však volnější a postrádají potřebné nasazení a vztah odpovědnosti k prováděnému dohledu a ukazuje se, že kvalita dodavatelských procesů a činností řízených tímto způsobem není dostatečná. Zajištění řízení a hodnocení vlastními pracovníky, s pozitivní motivací a aktivnějším nasazením, přináší v praxi pozitivní výsledky.

K § 4 odst. 3

Stávající znění vyhlášky neodpovídá skutečnosti, kdy výsledek kontroly např. plně nevyhovuje stanoveným kritériím, ale kontrolovaný produkt je schválen k použití s tzv. odchylkou. Obdobná situace může nastat při kontrole procesu, kdy je zjištěno neplnění např. stanoveného kritéria účinnosti (tedy nebyl dosažen úspěšný výsledek kontroly), ale proces přesto může pokračovat. Původně formulovaný požadavek tedy není možné beze zbytku plnit. Vyhlášku je nutno modifikovat tak, aby nekladla v praxi nesplnitelný požadavek.

K § 5 odst. 1

Navrhovaná úprava je zmírněním požadavku na procesy a činnosti. Ne všechny procesy a činnosti totiž vyžadují validaci před jejím prvním užitím. Např. proces nákupu. Validace je správě vyžadována pro zvláštní procesy a explicitně uvedena v ustanovení § 5 odst. 5 vyhlášky. V prvních třech odstavcích se tedy jedná o opravu (vypuštění) nadbytečného požadavku.

K § 5 odst. 2

Navrhovaná úprava je zmírněním požadavku na procesy a činnosti. Ne všechny procesy a činnosti totiž vyžadují validaci před jejím prvním užitím. Např. proces nákupu. Validace je správě vyžadována pro zvláštní procesy a explicitně uvedena v ustanovení § 5 odst. 5 vyhlášky. V prvních třech odstavcích se tedy jedná o opravu (vypuštění) nadbytečného požadavku.

K § 5 odst. 3

Navrhovaná úprava je zmírněním požadavku na procesy a činnosti. Ne všechny procesy a činnosti totiž vyžadují validaci před jejím prvním užitím. Např. proces nákupu. Validace je správě vyžadována pro zvláštní procesy a explicitně uvedena v ustanovení § 5 odst. 5 vyhlášky. V prvních třech odstavcích se tedy jedná o opravu (vypuštění) nadbytečného požadavku.

K § 6 odst. 1 písm. a)

Dosavadní znění vyhlášky staví na předpokladu, že plán systému řízení je vytvořen a naplňován (osobou zavádějící systém řízení). V praxi však mohou nastat případy, kdy taková osoba daný plán nevytváří, ale přebírá ho, resp. volí z již existujících plánů. V zájmu přesnějšího vyjádření této skutečnosti je formulace upravena a použito slovo „určen“. Mimoto je poněkud tautologický požadavek naplňovat plán v průběhu plánování.

Změna je rovněž prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 6 odst. 1 písm. b)

Plánování, jakožto strategická činnost, je úkolem pracovníků, kteří mají vůdčí charakteristiky a řídí procesy a činnosti. K úspěšnému provádění systému řízení postačuje, když plán znají tito vůdčí pracovníci. Jeho znalost u každého pracovníka, jak vyžaduje dosavadní znění vyhlášky, se jeví být nadměrně zatěžující.

K § 6 odst. 1 písm. c)

Dosavadní požadavek na kontinuální zvyšování kvality plánu je v praxi obtížně proveditelný a hodnotitelný, resp. není zcela realistický. Je možné kvalitu zvyšovat dle daných podmínek, především je ale nutné průběžně posuzovat, zda je plán vyhovující potřebám a aktuální. V tomto smyslu je nutné požadavek vyhlášky modifikovat a přizpůsobit reálným možnostem.

K § 6 odst. 1 písm. d)

Novelizační bod reaguje na změnu provedenou v předchozím písmenu a vypuštění požadavku na zvyšování kvality plánu. Potřebám zajišťování kvality a systému řízení stačí hodnocení účinnosti plánu.

K § 6 odst. 1 písm. e)

Postupy odstraňování neshod v systému řízení a procesech a činnostech, plánování nevyjímaje, řeší jiná ustanovení vyhlášky. Na tomto místě textu se jeví potřebnější požadovat přijetí opatření k dosahování výsledků plánu, pakliže z hodnocení dle písmene d) vyplýne, že není dostatečně účinný. tento prvek vyhláška dosud nepokrývala, což vedlo v praxi k nedostatkům v naplňování plánů.

K § 7 odst. 7

Ustanovením je zavedena nová výjimka v souladu s novou filozofií bezpečnostního cíle systému řízení. Ustanovení § 7 popisuje práva a povinnosti pro provádění změn v systému řízení obecně, tímto novým ustanovením se povoluje výjimka pro situace, kdy nemá změna v systému řízení vliv na bezpečnost. V takovém případě je změna nesignifikantní a není potřeba ji regulovat.

K § 8 odst. 1 písm. a)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 9 odst. 1 písm. b)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 10 odst. 1

Dosavadní dikce vyhlášky omezovala nezávislé hodnocení na změnu systému řízení - pokud ke změně nedocházelo, nebylo nezávislé hodnocení využíváno. Tím bylo ovšem celkové hodnocení systému řízení v praxi devalvováno, neboť osoby zavádějící systém řízení se při komplexním pohledu na systém omezovaly jen na vlastní hodnocení. To může být a v praxi nezřídka bývá zaujaté a nepřináší potřebné výsledky. Mimoto bylo takové zúžení v nesouladu s § 8 vyhlášky, který nezávislé hodnocení stanoví pro „posuzování účinnosti systém řízení“ obecně. Nová dikce tyto nedostatky napravuje a současně lépe implementuje doporučení IAEA SS/2 rev. 1 bod 4.34 a 4.36.

K § 10 odst. 1 písm. a)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 10 odst. 1 písm. c)

Úprava je navržena z důvodu absence regulačního rámce pro povinnost osoby dle § 29 odst. 1 atomového zákona k vytvoření podmínek pro pracovníka, který provádí nezávislé hodnocení tak, aby měl dostatečné pravomoci k jeho provedení, jako je například právo přístupu a reportování vrcholovému vedení bez obav z tlaku v rámci projektového či liniového řízení, přístup k informacím, datům a vybavení, které je pro nezávislé hodnocení nutné. V praxi nezřídka dochází k situacím, kdy je takový pracovník vystaven pokusům o ovlivnění a nedostává se mu nástrojů, jak svoji nezávislost podpořit a roli adekvátně naplnit. Doplnění textu má tyto nedostatky odstranit. Tyto pravomoci musí být popsány v dokumentaci systému řízení tak, aby byly výklad jednoznačný, jasný a úplný.

K § 11 odst. 1 písm. e)

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 11 odst. 1 písm. f)

Formální změna v návaznosti na doplnění nového bodu.

K § 11 odst. 1 písm. g)

Podvodné, padělané či podezřelé položky patří k nejzávažnějším problémům zajišťování jakosti v jaderné oblasti v současnosti a jsou široce mezinárodně diskutovány a řešeny. Jejich odhalení v praxi představuje jednu z nejvýznamnějších neshod v systému řízení, neboť je důsledkem řady selhání v procesech a činnostech a jejich nastavení (objednávání komponent, jejich výroba, kontrola při převzetí, montáž, testování atd.). Zpravidla jsou příznakem dlouhodobějších problémů v systému řízení, které nejsou snadno odhalitelné vlastními mechanismy osoby zavádějící systém řízení. Proto je nezbytné, aby v jejich případě obdržel příslušnou informaci stát, resp., regulátor, a mohl zakročit a uplatnit vlastní kontrolní a nápravné mechanismy. Nezbytnou součástí systému řízení (řešení neshod) je v takovém případě tedy také informování dohledového Úřadu, jelikož on je nadán dostatečně efektivními, i mezinárodními, nástroji k řešení kauz s takovými položkami, včetně zapojení orgánů činných v trestním řízení. Je proto zaváděn doplněk mechanismu řešení neshod, který takové informování umožní.

K § 11 odst. 3

Text odstavce 3 byl přesunut do § 3 a sloučen s povinností řídit rizika, neboť se společně jedná o obecnou povinnost předcházet rizikům, včetně potenciálních neshod. Naopak ustanovení § 10 pojednává o postupech řízení neshod, které již nastaly a nejsou tedy rizikem, nýbrž již jeho následkem. Tento přesun je logickým vyústěním a systematičtější právním řešením situace, kdy v obecných požadavcích je primárním cílem předcházet neshodám, a až ve chvíli kdy k nějaké neshodě dojde, pak postupovat v souladu s povinnostmi pro řízení nehod.

K § 12 odst. 1 písm. a)

Jak je již uvedeno výše, otázka jednotně srozumitelné komunikace se v mezinárodně bohatém prostředí jaderných technologií stává v současnosti kritickou. Předpokladem správného fungování pracovníků osoby zavádějící systém řízení je tak nejen jeho kvalifikace odborná, ale i schopnost porozumět dokumentaci, pokynům a svým kolegům při společné činnosti. Nedostatky v tomto směru by mohly zásadně ohrozit bezpečnost. Nově je proto zaváděna jako jedna z charakteristik pracovníka rovněž komunikační a jazyková schopnost.

K § 13

Náhrada celého znění § 13 novelizované vyhlášky je odůvodněna dvěma zásadními faktory. Tím prvním je implementace mezinárodní praxe ve vztahu ke kultuře bezpečnosti (dále jen „KB“), a to především v souvislosti s požadavky doporučení MAAE z GS-R Part 2. Z komunikace v

mezinárodních prac. skupinách i z vlastní regulační praxe plyne zkušenost, že naše legislativní pojetí práv a povinností v oblastech možnosti regulace přístupu osob zavádějících systém řízení ke KB velmi vágní až nedostatečná. Při kontrole GS-R Part 2 a porovnání obsažených requirements s aktuálním obsahem vyhlášky č. 408/2016 Sb. bylo shledáno velké množství oblastí KB, které nebyly dosud ve vyhlášce obsaženy a v regulatorním procesu v ČR výrazně chyběly. Protože novelizací by bylo v aktuálním znění § 13 vyhlášky č. 408/2016 Sb. velké množství nenavazujících změn, přistoupil navrhovatel k celkovému přepracování § 13 tak, aby obsahoval ucelené požadavky na KB plynoucí z mezinárodní praxe, které byly vyhodnoceny jako zásadní a nutné implementovat do našeho právního řádu v co nejvíce kompaktní a srozumitelné formě.

Požadavky na KB jsou zavedeny pro všechny osoby zavádějící systém řízení, ale jejich míra naplnění je očekávána s využitím aplikace odstupňovaného přístupu, kdy typicky pro držitele povolení k provozu jaderného zařízení dle § 9 odst. 1 písm. d) (dříve e)) je jejich naplnění naprosto zásadní v plném neodstupňovaném přístupu, a na druhé straně pro výrobce vybraného zařízení v bezpečnostní třídě 3, jehož jedinou bezpečnostní funkcí je ochrana před únikem radioaktivní látky do životního prostředí (pro pochopení příkladu jde o vybrané zařízení zajišťující pouze dekontaminovatelný povrch místností), je uplatnění požadavků očekáváno s využitím odstupňovaného přístupu podle složitosti procesů a činností souvisejících s mírovým využíváním jaderné energie. Druhou oblastí, která je pro novelizaci zásadní, je vlastní praxe SÚJB v regulačním procesu vztahu držitelů povolení k jeho KB. Slabá a nezdravá KB byla vyhodnocena jako kořenová příčina všech velkých jaderných událostí (jmenovitě Černobyl a Fukushima, v případě Tree Miles Isl. se hovořilo pouze o human a organisational factors, ale tyto oblasti jsou součástí KB jako funkčního celku). Během posledních 13 let je směrem ke kultuře bezpečnosti upírána pozornost „jaderného světa“ a KB je ceněna jako komplexní model práce s daty z provozních zkušeností ve vztahu k bezpečnostním oblastem. Současné legislativní možnosti regulovat vztah a přístup držitelů povolení k jeho KB byly velmi výrazně omezené. S novelizovaným rozšířením § 13 je očekáván přínos v rozšíření nástrojů na regulaci požadavků na hodnocení KB (jak vnitřní, tak externí nezávislé) nebo požadavků na chování a rozhodovací přístup vrcholového managementu. KB by se také stala vlastním cenným zdrojem dat o bezpečnostním přístupu a chování držitelů povolení. V současné době je oblast kultury bezpečnosti držitele povolení vnímána jako záležitost okrajová a z pohledu veřejného zájmu na zajištění jaderné bezpečnosti nepochopená a nevhodně uchopená. Z těchto důvodů je navrženo novelizované znění celého § 13.

K § 14 písm. a) bod 1

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 14 písm. a) bod 2

Novelizace provádí upřesnění textu v návaznosti na novou filozofii „bezpečnostního cíle systému řízení“. politika bezpečnosti je dokument obecné a strategické povahy, který se z podstaty nemůže zabývat konkrétními procesy a činnostmi, ale rámcovými záměry. Dosavadní znění v tomto směru vyvolávalo nejasnosti.

K § 14 písm. a) bod 3

I v tomto případě dochází ke změně v návaznosti na přesnější vystižení charakteru politiky bezpečnosti, jakožto strategického dokumentu. Opatření k naplnění cílů jsou součástí záměrů a není třeba je v textu vyhlášky zdůrazňovat.

K § 14 písm. b)

Doplnění je zpřesněním popisu požadavků na dokumentaci systému řízení, která obsahuje popis systému řízení. V praxi docházelo k duplicitám, kdy byl tento popis obsažen jak v dokumentu dle § 14 vyhlášky, tak u některých subjektů v programu systému řízení. Novelizace tuto duplicitu napravuje a snižuje tak zátěž pro ty, kteří mají program systému řízení. U nich je tento popis již obsažen v tomto programu a je nežádoucí vytvářet sekundární dokument v tomto smyslu.

K § 14 písm. b) bod 4

Text je nutno upravit tak, aby zohledňoval nový přístup, kdy „validace“ je vyžadována pouze u zvláštních procesů. Za slovo „validaci“ se tedy vkládá sousloví „je-li vyžadována“ (což v systému e-Legislativa vede k úplnému nahrazení textu).

K § 14 písm. b) bod 5**K § 14 písm. e)**

Změna ustanovení omezuje rozsah dotčené dokumentace na tu, která slouží k dosahování bezpečnostního cíle systému řízení. Tato úprava odpovídá nově zaváděné legislativní zkratce a současně zdůrazňuje, že jiná dokumentace do této kategorie nepatří, což nebylo v praxi jasné.

Druhé doplnění upřesňuje rozsah jiné dokumentace, resp. doplňuje některé nepominutelné případy takové dokumentace. V praxi nezdávka docházelo k tomu, že adresáti nedokázali identifikovat příslušnou dokumentaci, ba se i záměrně vyhýbali do této skupiny určité typy dokumentů zařadit (aby nemuseli plnit příslušné povinnosti). Tento problém se, paradoxně, týkal i nejvýznamnějších dokumentů, dle nichž je činnost realizována, což jsou součástí dokumentace pro povolanou činnost, již posuzuje SÚJB. Novelizace tak staví tento výčet najisto.

K § 15 odst. 1 písm. a) bod 1

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“.

K § 15 odst. 1 písm. c)

Odstranění textu nemění smysl daného ustanovení. Dokumentace musí být i nadále schválena pracovníkem k tomu určeným. Je pak na dané osobě, jak bude řešit zástupnost určených pracovníků a není nutné to uvádět ve vyhlášce, neboť se jedná o obecný princip řízení.

K § 15 odst. 1 písm. d)

Návrh vychází z praktického používání ustanovení. Praxe, překvapivě, nevedla k tvorbě dokumentace v podobě, jaká je uživatelsky obvyklá, systematická a logicky strukturovaná. Velmi často docházelo k tomu, že dokumenty byly ve vzájemném nesouladu a bez relevantních obsahových rozhraní a provázanosti. Absentoval i požadavek na jednoznačnost dokumentace, takže bývala vnitřně nekonzistentní a víceznačná. Tyto nedostatky se pak promítaly do kvality prováděných procesů a činností a ohrožovaly bezpečnost.

K § 15 odst. 1 písm. f)

Doplnění výjimky je v souladu s upřesněním uvedeném v § 6. Uvedená výjimka je zaváděna z důvodu, že plánování v systému řízení nemá smysl hodnotit v průběhu tří po sobě jdoucích let, protože plánování probíhá průběžně a není na něj tento požadavek řádně aplikovatelný. Navrhovaný text pouze explicitně uvádí výjimku tak, aby nedošlo k vícečetnému výkladu a požadavky byly vzájemně v souladu a provázány.

K § 15 odst. 1 písm. g)

Doplnění výjimky je v souladu s upřesněním uvedeném v § 6. Uvedená výjimka je zaváděna z důvodu, že plánování v systému řízení nemá smysl hodnotit v průběhu tří po sobě jdoucích let, protože plánování probíhá průběžně a není na něj tento požadavek řádně aplikovatelný. Navrhovaný text pouze explicitně uvádí výjimku tak, aby nedošlo k vícečetnému výkladu a požadavky byly vzájemně v souladu a provázány.

K § 15 odst. 2 písm. b)

Změna je prováděna v návaznosti na nově zavedenou (modifikovanou) legislativní zkratku „bezpečnostní cíl systému řízení“

K § 15 odst. 3 písm. a)

Uvedený požadavek, jak ostatně plyne i z ustanovení § 29 prováděného zákona, se musí týkat nejen jaderné bezpečnosti, ale všech šesti složek „bezpečnosti“ v širším smyslu. ty jsou vzájemně provázány a mají stejný účel, ochránit veřejnost před negativními účinky jaderné energie a ionizujícího záření. Ke správnému provedení zákona je tedy třeba doplnit výčet chybějících prvků.

K § 15 odst. 3 písm. c)

Uvedený požadavek, jak ostatně plyne i z ustanovení § 29 prováděného zákona, se musí týkat nejen jaderné bezpečnosti, ale všech šesti složek „bezpečnosti“ v širším smyslu. ty jsou vzájemně provázány a mají stejný účel, ochránit veřejnost před negativními účinky jaderné energie a ionizujícího záření. Ke správnému provedení zákona je tedy třeba doplnit výčet chybějících prvků.

K § 16 písm. e) bod 2

Text je nutno upravit tak, aby zohledňoval nový přístup, kdy „validace“ je vyžadována pouze u zvláštních procesů. Za slovo „validaci“ se tedy vkládá sousloví „je-li vyžadována“.

K § 16 písm. e) bod 6

Upřesnění textu v zájmu zajištění jeho správné aplikace a interpretace.

K čl. II (Závěrečné ustanovení)

Vyhláška byla notifikovaná jako technický předpis, neboť v malé míře stanovuje podrobnosti požadavků, které se dotýkají technických požadavků na výrobky a jejich volného pohybu. Jmenovitě u předcházení tzv. podvodným položkám (výrobkům).

K čl. III (Účinnostní ustanovení)

Účinnost novely vyhlášky č. 408/2016 Sb. je stanovena na 1. února 2026. Takto stanovené datum nabytí účinnosti je nezbytné z toho důvodu, že vyhláška podléhá technické notifikaci, kde je tříměsíční notifikační lhůta, po kterou by daný návrh právního předpisu neměl být publikován. Z důvodu dokončení prací na návrhu vyhlášky v průběhu září by notifikační lhůta doběhla až někdy na přelomu roku 2025 a 2026. Zároveň je však nevhodné stanovit účinnost až na 1. 7. 2026, protože v současné době již na straně adresátů povinností podle této vyhlášky intenzivně probíhají práce na přípravě dokumentace k povolování nových jaderných zařízení v ČR, tudíž odklad o další téměř půlrok by vedl ke zdržení prací nebo nutnosti vytvářet dokumentaci, která by byla následně opět měněna. Navržené nabytí účinnosti tak respektuje ustanovení § 9 odst. 3 a odst. 5 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv i nabytí účinnosti novely atomového zákona (zákon č. 83/2025 Sb.).

